

Kommunledningskontoret
Lars-Åke Gustafson
Tf landsbygdsstrateg

Oktober 2018

Minnesanteckningar vid möte med Landsbygdsgruppen 2018-09-26

Deltagare: Rebecka Hovenberg (MP), Sivert Vestlund (Utskott Vreta Kloster, ordinarie), Arne Savilahti (Utskott Väst, ordinarie), Mariann Löfgren (Utskott Väst, ordinarie), Klas Kristenson (Utskott Väst, suppleant), Kenth Kindström (Utskott Väst, suppleant), Börje Johansson (Utskott Vårdnäs, ordinarie), Leif Johansson (Utskott Åkerbo, ordinarie), Ylva Friis (Utskott Åkerbo, ordinarie), Britt Madsen (Utskott Åkerbo) och Lars-Åke Gustafson (tillförordnad landsbygdsstrateg).

Frånvarande: Muharrem Demirok (C), Karina Joelson (Utskott Vreta Kloster, ordinarie), Åke Wester (Utskott Vreta Kloster, ordinarie), Per Öberg (Utskott Vårdnäs, ordinarie), Mikael Aurell (Utskott Vårdnäs, suppleant) och Göran Andersson (Utskott Åkerbo, suppleant).

Vakans (Utskott Vreta kloster, suppleant), Vakans (Utskott Vårdnäs, suppleant),

Plats: IK Sjöges klubblokal kl 18.00 – kl 20.00

Presentation av Sjögestad

Jonny Bertholdsson och Kenth Kindström från Sjögestad, berättar lite om orten, från järnåldersfynd i form av runstenar och gravlämningar till idag. Sjögestads kyrkas äldsta delar är från 1100-talet, men nuvarande byggnad tillkom 1861-65. Under medeltiden omnämns Solla gård i skrift på 1300-talet, liksom Lunnevads kvarn. En känd historisk personlighet var David *Melcher* Lyckholm, född 9 december 1856 i Sjögestad, svensk bryggare och riksdagsman. Han tog, vid sin brors död, över det bryggeri som denna grundat; Wilhelmsdals bryggeri i Örgryte, men döpte om det till J. W. Lyckholm & Co. Det utvecklade han till ett av Sveriges största och modernaste bryggerier. En annan känd personlighet som kan knytas till Sjögestad är Johan Krouthén som år 1889 målade en känd vy i orten.

Sjögestad har, liksom många andra mindre orter förvandlats från ett "levande samhälle" med station, Konsum och privat lanthandel, skola och äldreboende till en "sovstad". Men orten erbjuder ändå en hel del resurser och mervärde för dagens invånare. Sammanhållningen i byn beskrivs som "mycket bra" och "man gillar att umgås och ha kul tillsammans". Några nutida faciliteter i Sjögestad är närheten till Lunnevad folkhögskola, Sveriges största pilträäd, en fin hembygdsgård (som visserligen har ett stort underhållsbehov idag) och den lokala, gamla äpplesorten "Sjögestad Pippin". Vidare finns ett nyanlagt promenadstråk i byn samt ett 2,5 kilometer långt motionsspår med grillstuga, meditationsplatser, tips- och månskenspromenader vid Lunnevad. Några motorer på orten är det aktiva byalaget, tillika bredbandsbyggare och förvaltare av Sjögestads hemsida (www.sjogestad.se) IK Sjöge, med fotbollsplan, elbelyst isbana, klubbhus och "Sjögedagar" mm. Vidare föreningen Sjögestad Beer and Whiskey society (SBWS), som ordnar pub, studieresor, dryckesprovningar mm. I byn

finns också ”allaktivitetshuset” Sjögemagasinet med en övervåning inredd för bordtennis, gymnastik, dans mm och en bottenvåning för fest, pub och socialt umgänge.

Problem/risker som beskrivs är:

- Lokala engagemanget minskar
- Svårt att hitta ideella krafter - allt önskas serverat
- Avsaknad av eldsjälar
- Engagemanget klarar inte generationsväxlingar

Det man idag vill arbeta för är:

- Fler tomter med referens till Översiktsplanen
- Hyresbostäder för både yngre och äldre
- Bullerplank vid förskolan
- Handikappanpassning av samlingslokalen Sjögemagasinet
- Cykelväg till Mantorp
- Den ”övergivna” skolbyggnaden som förfaller – vad ska det bli med den? ¹
- Förlängning av befintligt promenadstråk vid Lunnevad

Mötesförhandlingar

- 1) Rebecka Hovenberg öppnar dagens förhandlingar
- 2) Förra mötets minnesanteckningar godkänns
- 3) **Lägenheter på landsbygden.** *Marianne Cedervall, exploateringsstrateg* på Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen berättar om plankontorets arbete då det gäller byggande av flerfamiljshus i småorterna. Utgångspunkten är att kontoret har fått i uppdrag ”att kartlägga vilka områden, utpekade i Översiktsplan för landsbygden och småorterna, som är lämpliga för byggande av flerbostadshus, identifiera behov av investeringar i respektive område samt genomföra dialog med berörda markägare”. Uppdraget syftar till att främja och uppmuntra byggandet av flerbostadshus på landsbygden. En politisk avstämning ska göras efter kartläggningen och inför dialogen med markägare. Uppdraget ska slutrapporteras till samhällsbyggnadsnämnden i november 2018.

Marianne berättar att 36 småorter har pekats ut i Översiktsplan för landsbygden, som lämpliga för utveckling av bebyggelse. I Bankekind, Slaka, Askeby, Rapestad, Maspelösa, Skeda Udde, Björkeberg, Gistad, Sjögestad och Ulrika beskriver översiktsplanen en vilja att möjliggöra flerbostadshus. Marianne berättar att planarbete eller andra förberedelser för byggande pågår i flera av orterna.

Tankar från gruppen: Rebecka Hovenberg understryker att politikens roll är nu att ta reda på vilka eventuella hinder som finnas för att bygga hyresrätter, för att se om/hur politiken kan åtgärda något. Andra tankar/frågor som kom upp i gruppen var:

- Hur gör man om man vill ha och vill exploatera mark för t ex senior- och ungdomsboende? Vem kontaktar man?

¹¹ I Linköpings kommuns ”Översiktsplan för landsbygden och småorterna” (s140) står följande: I Sjögestad finns ett ”strategiskt område”, område St1, som omfattar den gamla skolbyggnaden och befintlig förskola. En del av den gamla skolbyggnaden har stått tom under flera år och bör ges en annan användning, exempelvis som lägenheter för ökad möjlighet till kvarboende. Delar av den befintliga skolbyggnaden skulle kunna användas för verksamheter utan omgivningspåverkan i ett så kallat företagsbykoncept.

- Äldre hus kanske kan köpas in och byggas om till hyresrätter av t ex Stångåstaden, men vem kontaktar man om sådan möjlighet finns på orten?
 - Det är viktigt att även markägare – inte bara exploatörer – finns med i byggdialogerna.
 - Det måste finnas en vilja ”uppifrån” att satsa på projektet... på busstrafik och annat som behövs... Eldsjälar måste få stöd. Som det nu är dras servicen in och de som bor på landsbygden tvingas in till staden. Kanske kunde man ha lägre skatt för dem som bor på landsbygden? Ska landsbygden leva måste man göra något mer, än att bara förlita sig på att eldsjälar finns.
- 4) *Linda Malmén*, hållbarhetschef på Kommunledningsförvaltningen, berättar **lite om nya organisationstankar**. Från årsskiftet blir de elva ”Geografiska utskotten” sju, med det nya gemensamma, övergripande namnet ”Utskott för medborgardialog”. Ett syfte är att lägga ett större fokus på medborgarnas delaktighet och medskapande. På landsbygden blir det fyra utskott, med samma geografiska områdesindelning som tidigare: Vreta kloster, Valkebo (tidigare Väst), Vårdnäs och Åkerbo. De tre utskotten i Linköpings tätort kommer att heta Nord, Öst och Väst. Under hösten kommer förslag till arbetssätt/modell för utskotten att tas fram, ”baserat på tidigare erfarenheter från olika forum samt beslutade policys och riktlinjer för medborgardialog”. Det ska även riggas ”för en tydlig mottagarstruktur i tjänstepersonsorganisationen, för frågor från utskotten”. I början av 2019 ska utbildning ges åt berörda förtroendevalda och tjänstepersoner. Linda återkommer nästa möte med mer information och för att ”lyssna in” gruppens synpunkter.

Tankar från gruppen:

- Utskott Valkebo är långt. Det är svårt att fånga in norra delen.
 - Vad är nycklarna hos medborgarna till ”engagemang” i ett sådant här arbete?
 - Kan ersättning betalas ut till medborgare för ideellt arbete?
 - Diskussionerna har varit bättre i Landsbygdsgruppen än vad de har varit i de geografiska utskotten. Där har det aldrig blivit någon bra dialog med medborgarna i dessa.
 - Tidigare har inte alltid alla politiker i de geografiska utskotten bott i själva området. Hur säkrar man det?
 - Lärandepromenaderna som har genomförts på tre orter bidrog till en bra kommunikation. En del saker åtgärdades direkt. Annat tog politiken och tjänstemän med sig in i organisationen. En bra erfarenhet att bygga vidare på.
 - Det vore olyckligt att tänka tanken att de geografiska utskotten kan ersätta Landsbygdsgruppen.
 - Landsbygdsgruppen är viktig för att den fungerar som ett paraply för landsbygdsfrågorna och fångar upp de frågor som är övergripande och gemensamma för alla utskotten.
 - På vilket sätt ska istället Landsbygdsgruppen istället kunna samarbeta med de nya utskotten?
- 5) Börje Johansson och Lars-Åke Gustafson rapporterar från Region Östergötlands seminarium ”Framtidens landsbygd 2014 – fokus 2040. Ny regional utvecklingsstrategi (RUS) ska tas fram. Detta var ett första lite ”trevande” möte. Inbjudan var inte direkt ställd till byalag och utvecklingsgrupper, varför personer från dessa saknades, och det blev kanske ett litet ”uppifrån-perspektiv” på upplägget, även om något inslag var bra. Det är viktigt att gruppen håller sig ajour om hur detta arbete fortlöper. Lars-Åke får i uppdrag att mejla ut inbjudan med förfrågan om representant till möten, där det kan vara möjligt att delta som medlem i Landsbygdsgruppen.

- 6) Rebecka Hovenberg rapporterar att gruppen har två vakanser:
- Utskott 1 Vreta Kloster. Suppleant vakant (Anita Mortensson)
 - Utskott 3 Vårdnäs. Suppleant vakant (Sven-Åke Öfverström)

Rebecka understryker att det är fritt fram att komma med förslag på nya personer med en god förankring i bygden, gärna i ett byalag, en bygdegrupp eller i övriga föreningslivet i bygden. Vid val ska alla presidierna för de fyra landsbygdsutskotten plus presidiet för Landsbygdsgruppen (ordförande och vice ordförande) sammanträda och ta ett beslut. Efter rådgivning med kommunens jurister står det klart att det räcker med en förenklad form, som innebär att presidiet i Landsbygdsgruppen själva kan ta beslutet.

- 7) **Återkoppling angående remissvar om *Naturvårdsprogrammet*.** Landsbygdsgruppen har lämnat synpunkter genom en arbetsgrupp som har letts av Marianne Löfgren. Gunnar Ölfvingsson, som besökte förra mötet med Landsbygdsgruppen skriver i mejl: "Handlingsplanen för naturvården 2018-2022 är nu beslutad av Samhällsbyggnadsnämnden i augusti och själva programmet har SBN också beslutat om samt skickats till KS/KF för fastställelse nu i september. När programmet också är fastställt ska vi sprida det på flera olika sätt och se till att naturvårdsarbetet fortsätter att utvecklas. Till dagens möte har en samrådsredogörelse bifogats vilket synliggör Landsbygdsgruppens och övriga remissinstansers synpunkter.

Nästa möte är onsdagen den 28 november kl 18.00-20.00 i Vreta klostrets utskottsområde. Gruppen beslutar att följande förbereds:

Rebecka Hovenberg ges i uppdrag att bjuda in miljöchefen på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen för att diskutera enskilda avlopp.

Till det mötet tas också frågan om andra *teman och möten för landsbygdsgruppen våren 2019* med. Förslag:

- Butikerna
- Hyresrätter på landsbygden – utmaningar och möjligheter, MoS:s och entreprenörers samarbete – fortsatta bevakningar
- Hur ska man få människor att stanna kvar på landsbygden?

Andra tänkbara underrubriker är:

- Fria vattenvägar
- Skola-barnomsorg i omlandet
- Bokbussen
- Landsbygdsstrategins uppdateringar
- Landsbygdsstatistikens uppdateringar
- Decentralisering av verksamheter till landsbygden – hur blir det?
- Turism
- Studiebesök inför våren. Förslag och idéer på plats, teman/innehåll

- 8) **Övriga frågor.** Mötet fastställer att Lars-Åke kan bjuda in reurssamordnarna från Frivilligcentrum till nästa möte och berättar om sin verksamhet (15 minuter). Detta efter en förfrågan om detta från dem.

- 9) **Mötet avslutas**

Eu
Lars-Åke Gustafson